

Num: 28.

KURJER EXTRA-ORDYNARYJN

WARSZA-

W S K I.

D N I A 9. S I E R P N I A R O K U 1760.

Z Warszawy d. 9. Sierpnia.

Po Festynie Orderowym Najjaśniejszego Króla Jmci P. N. M. Jchmć Orderowi *ad propria* wyiechali, poprzedzając Sejmiki antekomicyalne, iako to: Potocki Wojewoda Kijowski, Fleming Podskarbi Wielki, Sapieha Podkanclerzy, Łaniewski Łowczy W. X. L. tudzież i inni przed Niedzielą wyieżdżają.

Jmć Pan Ogiński Marszałek W. W. X. L. po pożegnaniu Najjaśniejszego Pana determinowawszy wyjazd swoy na dzień 7. tego miesiąca, zatrzymał się jeszcze przez cały dzień *in gratiam* Jmieni Xiążęcia Jmci Biskupa Kra-

kowskiego, i aż nazajutrz rano do dobr swoich pocztą wyiechał.

Z Kamieńca Podolskiego d. 27. Lipca.

Kommissya J. K. MCi względem uczynienia dobrego porządku w Mieście tuteyszym dnia 17. tego miesiąca od Jmci Pana Humieckiego Kasztelana Kamienieckiego zaczęta, trwa dotąd z usilnym porządkiem całe nadworeżony iako nayprzedzey był ustanowiony.

Jmć Pan Szymon Tarło Starosta Golszczyński *Rektor Academiae Nobilium* pod dozorem XX. Jezuitow dał publiczny dowod umiejętności swoiey z Filozofii, gruntownie i z piękną wymową odpowiadając

iac

iąc na wszystkie zarzuty, które czynili Jchmć XX. Kleyu Surrogat i Sandurski Kanonicy Katedry tuteyszey.

Haydamacy, których było na 200, a wielkie niaizdy, rabunki i zaboystwa czynili, są zniešieni przez podiazd Ukraińki, tak, iż ledwo 15. zdrowych ušło.

Z Torunia d. 27. Lipca

Na dniu wczorayszym z okoliczności Jmienia Jemć Pani Wojewodziny Pomorskiej, Jmć X. Mellin Kanonik Katedralny Płocki i Chełmiński oraz Deputat na Trybunał Koronny, Jmć Pan Starosta Brzeſki Kujawski z Jeymcją, Jchmć PP. Sędzia Ziemski Chełmiński z Jeymcją, i Familią swoją, Czapski Starosta Nieſzczowiecki, Kruszynski Kasztelan z Jeymcją, Maciszowski Podstoli Jnowródławki, Karłowski Miecznik z Jeymcją, Fur Łowczy z Jeymcją, Browiński Chełmiński, Zołkiewski Malborski, Sądowi; Bajerski Chorąży, Zawadzki Podczaszny, i wielu innych Jchmciov Obywatelow zjechało się do Dòbr Oštromęcka z powinszowaniem, gošci przyjęciyli i czestowani tak na obiedzie, ako i kollacyi przy biciu z armat, rozrywkach, które sprawowały zjerwerk wieczorem zapalony, i ańce do późney nocy trwające.

Dyaryusz od woyska Jmperii, z generalney kwatery w Gros-Sedlitz i dnia 16. aż do dnia 23. Lipca.

Dnia 16. słyszelišmy wielki huk

z armat i z ręczney strzelby przy Dreźnie, a naybarzieszy z strony *Weissenhirsch*. Wieczorem około godziny 10. w obozie pušcilišmy wgórę 3. race, oznaymując tym znakiem, Generalowi Hrabi *de Maquire*, że woysko nadchodzi.

Dnia 17. Hrabia *de Hardegg* Adjutant Generala *de Maquire*, od tegoż Generala Xiążęciu Jmci *de Zweybrucken* przywiozł wiadomość, iż dnia wczorayszego, gdy General *de Ried* z strony *Weissenhirsch* nieprzyziaciela atakował, Kommandant Dreźnieński tegoż czasu ze wszystkimi Kroatami, z 3. Batallionami i z 6. kompaniami Granadyerow na nieprzyziaciela z tyłu uderzył, i do ucieczki onego przymusił. Pomieniony Oficyer przydał, iż nieprzyziaciel już 3. żwawe szturmy do Miasta przypušcił, lecz za każdym razem z wielką ludzi swoich štratą był odbity. Garnizon zaś ochoczy i czuyzny, barzo mało ieszcze ludzi stracił.

Dnia 18. przy Dreźnie nie wielki był ogień, tym żwawszy był przy *Weissenhirschen*, gdzie General *Ried* z nieprzyziacielem znowu miał do czynienia. Tegoż dnia 2. mosty ná statkach Czeskich dla komunikacyi były wystawione przy *Pirna*.

Dnia 19. nieprzyziaciel znowu do Miasta szturmy przypušcił przy bramie *de Pirna*, i wiele ludzi swoich stracił, a iednak nic nie wkórał.

Dnia

Dnia 20. wojsko nasze atakowało straż nieprzyjacielskie, do ucieczki one przymusiło, i więcej jak 100. ludzi w niewolę wzięło. Nieprzyjaciel zaś tym żwawiej zaczął Drezno atakować, zapomniawszy się tak dalece, iż przeciwny zwyczajowi wojskowemu, który każe mieć wzgląd na Rezydencyę Monarchow, środze Miasto zaczął bombardować, i za wznieconym po różnych miejscach pożarem, niemilosiernie gęsto rzucał bomby i granaty, żeby to przepyszne Miasto mógł razem w perzynę obrócić, i Obywatelow onego pod rozwalinami pogrześć. Wszakże za chwalebny kommandanta dyspozycyą, i niespracowanym staraniem Garnizonu, większa część Miasta była obroniona, i z wałów nieprzyjacielowi wszędzie należyty był dany odpor.

Dnia 21. Król Jmć Pruski nieco odmienił swoją pozycyą, skrzydło prawe ściągnął na pagórki pod *Rupgen*, lewym zaś rozszerzył się przez *Leubnitz*. Różnemi stanął Dywizyami, ponieważ reszta wojska jego została się przed wielkim ogrodem, a jednak stare Miasto do koła było opasane.

Dnia 22. do Miasta więcej nie bombardowano, a Król wojsko swoje barziej ścisnął.

Dnia 23. z Miasta czafem: do Miasta zaś więcej z armat nie bito. Przy pierwszych strażach żadney niema odmiany. W Lipsku Garnizonu jest 800. ludzi, Ge-

nerał *Salomon* tamże zostaje z batalionem swoim, i z 2. Szwadronami Hussaryi.

Z Wiednia d. 2. Sierpnia.

W przeszły Czwartek Cesarstwo Jchmć z całą Najjaśniejszą Familią przybywszy z *Schönbrunn* przytomni byli w Kathedralnym Kościele S. Szczepana na *Te DE-UM Laudamus* śpiewanym przy huczonym biciu z armat, na dziękczynienie Panu Bogu za wzięcie Miasta i Fortecy *Glatz*, wktórej co Artyleryi i amunicyi znaleziono, następujący pokazuje rejestr.

Armat śpiżowych	- - -	101.
Moździerzy śpiżowych	- -	42.
Armat żelaznych	- - -	60.
Moździerzy żelazn: <i>à la Coehorn</i>	75.	
Petardow śpiżowych	- -	3.
Kul różnych do armat	-	40,000.
Bomb nie nabitych	- -	3,800.
- - nabitych	- - - -	500.
Granatow wielkich, po większey części nie nabitych	-	600.
Granatow mniejszych do moździerzow po większey części nabitych	- - - -	1,300.
Granatow pospolitych nabitych	- - - - -	3,000.
- - nie nabitych	- - -	2,000.
Prochu do armat, Cetnarow	2,000.	
Lontow, Cetnarow	- -	200.
Ładunkow do flint r. milion	- - - - -	500,000.
Ładunkow do Karabinow	- - - - -	200,000.
Flint	- - - - -	500.

Muszkiet-

Muszkietow starych - - - 300.
 Muszkietow, które kluczem
 nakręcaią - - - - - 20.

DONIESIENIE

Z Warszawy d. 9. Sierpnia.

W Warszawie Pałac na naliwkach wpułmurowany i cały drewniany zmeblami, szerokość tego Pałacu łokci 115. a długość z parkanem i murem ogrodzony z Stayniami Oficyny &c. na 4. kanty łokci 800. Jurysdyki dwie jedna szerokość łokci 35. druga Jurysdyka także zdworkami wszyscy czynszownicy, szerokość łokci 44. tych wszystkich gruntow iak Pałacu tak i Jurysdyki na czwierć mile dziedziczne grunta: to wszystko do przedania za sumę Czerw: Złot: 9. Tyśięcy 500. kto będzie chciał kupić ma zlecenie Jmć Pan Bartosiewicz Burgrabią tego Pałacu, że wszelką mocą do przedania, z nim się ugodzić,

TARGI WARSZAWSKIE

Dnia 8. Sierpnia.

Korzec pszenicy Tynf: 12. 2.
 Zyta - - - - 7. 1.
 Jęczmienia - - - 6.
 Słodu - - - - 9. 1.
 Owfa - - - - 5.
 Kaszy Jęczmienney - 10. - 2.
 Dito Tatarczaney - 10. 2.
 Dito Jaglaney - 12. do 14.

TARGI GDANSKIE

dnia 30. Lipca 1760.

Towar na Łasztu od 60. Korcow.
 Pszenicy białey Polsk: 250. do 270.
 Dito Pstrey - - - 220. 240.
 Dito Czerwoney - 210. - 220.
 Dito Z Montow - 170. - 180.
 Zyta od funt: 118. do 120. - 136.
 Dito od funt: 113. - 117. - 126.
 Jęczmienia - - - 115. - 120.
 Słodu - - - - 180. - 200.
 Owfa - - - - 105. - 110.

Cena rzeczy na funty

ZłotePr:grofze

Goździkow - - - 10.
 Cynamonu - - - 15. 8.
 Szafranu *Gastin* - - 30.
 Dito *Valens* - - - -
 Kawy Lewantckiey - 2. 10.
 Kawy *Martinique*, 1. 6.
 Kawy *Sourinam* - - 1. 4.
 Herbaty - - - 6.-8.-10.-12.
 Tabaki Hollenderskiey - - 17.
 Indychu *St. Domingo* - 10. -
 Gryszpanu - - - 2. - 10.
 Rakowych oczy - - 1. - 24.
 Szczęciny - - - - 16.

Kurs Pieniędzy.

Czerwony Złoty nowy 11. gr. 14.
 Dito Stary ważny - 11. 11.
 Dito Nieważny - - 10. - 9.
 Talar bity ważny - 5. - 13.
 Dito Nieważny - - 4. - 25.
 Dito Banco - - - 6. - 6.
 Rubel - - - - 4. - 8.
Louis d' Or. - - - 19. - 27.
Fridrichs d' Or. - - 19. 27.
 Funt Flamancki - - - gr. 418.
 Na Złoty Pruski idzie Szostakow 5.

S U P L E M E N T

Z GAZET CUDZOZIEMSKICH

DNIA 9. SIERPNIĄ ROKU 1760.

Z Londynu d. 18. Lipca. Wiele statków naładowanych żywnością wysłano do floty Admirala de Boscawen krążącego nad brzegami Francuskimi. Okręt Królewski *Royal-George*, na którym powracał z Indyi Generał *Clive* z wielkimi bogactwami, był w wielkim niebezpieczeństwie. Dwa Okręty Woienne Francuskie i jeden Statek uganiały się za nim przez 6. dni, i ledwie noc ciemna wybawiła go z niebezpieczeństwa. Generał *Clive* tak się z bogacił w Indjach, że rocznego dochodu może teraz mieć 70,000. Funtow Sterlingow. Jmć Pan *Mitchell* Minister Królewski przy Dworze Berlińskim ma tu wkrótce powrócić dla poratowania zdrowia swego. Jeszcze niewiemy, kto na miejsce jego będzieznaczony. Dwie Osoby pierwszej godności w krótce będą do Niemiec wysłane. Lecz po co? nie wiemy. Admirał *Hawke* bez dalszej zwłoki wychodzi z znaczną flotą pod żagle. O którego przeznaczeniu to tylko wiemy, że z Europy nieoddali się. Mówią, że wiele Statkom zbroynym będzie dany rozkaz, aby szły na wzmożenie Kommandanta Eskadry *Douglas*, mającego się kusić o podbicie Wyspu *Martinique*. Admirał *Saunders* dnia 9. Czerwca przybył do Gibraltaru, i spodziewamy się, że zabroni przejścia przez cieśninę Gibraltarską Eskadrze Francuskiej, która wybiegła z Portu *Toulon* i według wszelkiego pozoruzacel żeglugi swojej zamierzaz Indye Zachodnie. Mówią jeszcze, że rzeczony Admirał *Saunders* będzie wzmożony, aby mógł we Włoszech utrzymać interesz według życzenia Dworu naszego. Ponieważ posłki posłane do Niemiec jeszcze nie mogą się Alliantow zrównać z Nieprzyjacielskimi, zaraz 7,000. Infanteryi mają być przewiezione na ląd z znaczną Artylleryą.

Dyaryusz od Wojska Austryackiego, kommandy Feldmarszałka Hrabi de Daun, z Generalney kwatery z Schönfeld, od dnia 19. do 22. Lipca.
 Dnia 19. rano Feldmarszałek zważał położenie nieprzyjaciół, a zatym niektóre rzeczy w obozie rozporządził, i czynił dyspozycye do rugowania Prussakow z *Weissenhirsch* i z *Fischhaus*. Postrzeżono, iż nieprzyjaciel przędz dwóch mostow, które miał przez Elbę niżej Drezna przy *Ubighau* i przy *Kaditz*, trzeci w nocy wygotował wyżey przy *Lockwitz*, chciał on ten most dniem w przód wyżej tego

miejscu postawić, ale mu tego Artylerya nasza i Kroatowie niedo-
puścili. Tego poranku przez ten most przeszła część Infanteryi z
armatami i kilka Regimentow Kawaleryi na wzmocnienie woyska
na tej stronie Elby zostającego, nad którym ma mieć kommandę
książę *de Hofstein*, ku południowi most ten znowu był znieiony.

Zdało się zaś, iż o przybyciu całego woyska naszego nieprzy-
jacieli nie musiał być uwiadomiony, ponieważ nadsyłaniem sukku-
ru nie inżego niechciał, iak tylko bronić się przeciwko Generalowi
de Ried, który ustawnie na nieprzyjaciela nacierał. Gdy zatym po
południu około godziny 2. batalliony nieprzyjacielskie z *Weissenhirsch*
do marszu wybierały się, General *Ried* woysko swoje zebrawszy,
i 6. Batallionami od Feldmarszałka wzmocniony nieodwłócznie ru-
szyl się przeciw nieprzyjacielowi, który się cofnął do okopow i o-
brębów w przyległych lasach dawniey wygotowanych. General
Ried tak pomyślnie uchodzącego prześladował nieprzyjaciela, iż
onego w nieporządku aż z ostatnich dwóch szanow wypędził, z
których jednego Maior Baron *de Czeschwitz* we 100. koni sztur-
mem dobył, i wnim prócz zabitych, więcey iak 200. ludzi wziął w
niewolę i 2. armaty zabrał. Nieprzyjaciel daley ieszcze był zapę-
dzony, zwłaszcza gdy tegoż czasu z nowego miasta Pulownik Ba-
ron *de Zettwitz* z Kroatami swoimi wypadł, i nieprzyjacielowi
także 2. armaty zabrał. To prześladowanie, dla uporczywego bro-
nienia się nieprzyjacielskiego trwało nad godzin 5. przy ustawi-
cznym ogniu, który też tak był skuteczny, iż całe Korpus woyska
nieprzyjacielskiego teyże nocy za Elbę poszło, a woysku naszemu
otwartą z Dreznem zostawiło komunikacyą.

Do tego zaś wiele poinogła mądra dyspozycya Generala *de Ried*,
iż z początku Dywizyą swoją rozdzielił na 2. części; z jedną szedł
prostą przeciwko nieprzyjacielowi, a drugiey pod kommandą O-
berstleytnanta *de Dönhoff* onemu tył wziąć kazał od *Fischhaus*. Sa-
mych w niewolę wziętych Prussakow mamy 436. prócz zabitych,
i ranionych, a prócz wyżej namienionych 4. armat, nieprzyjacie-
lowi uchodzącemu ieszcze wzięliśmy 9. innych. Z naszey zaś stro-
ny ze wśyskim więcey nie utraciliśmy iak tylko 84. ludzi. Nie-
przyjaciel przez ten dzień żwawie do miasta bił po więkzhey czę-
ści kulami rozpalonemi, i rozmaite ognie rzucał na zniszczenie one-
go. Kościół S. Krzyża, widzieliśmy cały w płomieniu.

Dnia 20. ieszcze barzieszy do miasta bombardował, zrana zniósł
most swoy przy *Ubigau*, a wieczorem drugi przy *Kaditz*, o czym
gdy się dowiedział Feldmarszałek, Generalowi *de Ried* zlecił, ażeby
z Dywizyą swoją tam pośpieszył, i nieprzyjacielowi ileby tylko
mógł, szkodził. General ten przybył właśnie na ow czas, gdy nie-
przyjaciel iuż pontony sprowadzał, zaczym do niego z armat bić

kazał przez Elbę, a tym czasem 8. Słowaków przepłynąwszy rzekę nie tylko 3. pontony, ale też 5. statków łącznieniem naładowanych na naszą stronę przyprowadzili, a 4. także statki na przeciwnym brzegu zostały się.

Dnia 21. rano nieprzyjaciel nad Elbę sprowadził 4. armaty i 2. moździerze z których tak żwawie bić zaczął przez rzekę, iż General *Ried* ustąpić musiał do *Hofjahnitz* zostawiwszy jednak przy Elbie Oberstleytnanta *de Dönhoff* z podjazdem, który się nieprzyjacielowi ustawnie odstrzeliwał; Nasi w całości zachować chcieli statki podbite, przeciwna strona także swoje chciała ratować, jeden drugiemu ustąpić niechciał; Lecz nakoniec Prussacy statki swoje spalili.

Tego poranku wojsko nasze odmieniwszy pozycyą, stanęło pod górami od ogrodu nazwanego *Neumannischer Garten*, aż do okolicy między *Trachau* i *Kadebal*. Xiążę *de Löwenstein* z rezerwą stanął w *Boxdorf*, i ma rozkaz zarówno z Generałem *de Ried*, ażeby partye wysłali do *Meissen* i daley aż ku *Strehla* i *Torgau*. Nieprzyjaciel ku południowi także odmienił pozycyą drugiey linii wojska swojego; lewym skrzydłem barziecej się pomknął na pagórki przy *Plauen*, a prawym przeszedłszy *Rechnitz* stanął przy *Leibnitz*.

Ponieważ wielka była potrzeba pomyśleć o zepsowaniu bateryi i Artylleryi Pruskiej, z których Miasto bombardowano, przeto General Leytnant *Baron u' Angern* wziął rozkaz, ażeby z 10. Kompaniami Granadyerow, 9. Batallionami i z 5. Szwadronami w nocy z 21. na 22. wtargnął na Przedmieścia Drezdeńskie. Skoro noc zaszła 5. Kompanii Granadyerow, 5. Batallionow i 3. Szwadrony poszły przez most, wyżey Drezna pontonami stawiony, i wtargnęły na przedmieście *de Pirna*. Reszta wojska naznaczonego, niżej miasta przez most na statkach przeszła przez *Osterwerck* do przedmieścia *de Wildstruf*. Dobrze się wszystko powiodło; batterye nieprzyjacielskie były zruynowane, Artylleryą zaś tylko osiny zagwoździli y łoża porąbsali, ponieważ choć na koniach nie schodziło, sprowadzić oney niemożliwy dla zawałonych ulic gruzem od domow zgorzałych i porobionych gęstych przekopow. Ogień z obu stron był natężony; Nieprzyjaciel sprowadził był wojsko z obozu swego za wielkim ogrodem, iako też z *Rechnitz* i z *Plauen*, dla czego też utrata nasza w zabitych i raniionych przechodzi 500. ludzi. General Major *Hartenegg* upadłszy ślukał się. Pułkownik *Löwen*, Oberstleytnant *Schorlemer*, i Major *Pirelli* są ranieni, a General *Nugent* jest wzięty w niewolę. Strata nieprzyjacielska bez wątpienia musi być znaczniejsza, ponieważ prócz zabitych i raniionych w niewolę wzięliśny 330. i kilku ludzi. Wojsko nasze przawiwszy co mu było zlecono, do Drezna weszło. Przez wszystkie ten czas wojsko nieprzyjacielskie było zatrwożone; Skrzydło

lewe, i druga linia w *Rechnitz*, namioty zwinawszy bagaże w tył odesłały były.

Przez ten dzień nieprzyjaciel do Miasta nie strzelał, ale Artyleryą swoją odprowadzał. Garnizon zaś w Mieście pożar ugasić usiłował, i tyle dokazał, że wieczorem ogień prawie wszędzie był przytłumiony.

Kontynuacja Dyaryusza od wojska naznaczonego do obleżenia Fortecy Glatz, pod kommandą Generała Infanteryi Hrabi de Harſch zostającego. Z Glatz dnia 27. Lipca.

Po szczęśliwym obudwóch Fortec i Miasta *Glatz* dobytciu, zaczęliśmy spisywać inwentarz Magazynow, Artyleryi i innych rzeczy po nieprzyjacielu tu znalezionych; Lecz dla mnióstwa wszystkich rzeczy, a czasu krótkości, na prętcie iakąkolwiek tym czasem dać tylko możemy specyfikacją, nim obszerniejsza nastąpi.

Artyleryi ogółem liczymy około 200. armat, i 70. moździerzow mniejszych i większych. Ludzie w niewolę wzięci, których, prócz dezertorów, mamy więcej iak 1,000. ieszcze też należycie nie są spisani.

Nakoniec, iakośmy się dobywaniem tej tak wielkiej Fortecy nie długo bawili, tak też do dalszych dzieł popierania śpieszymy się. General Leytnant Hrabia *de Draskowitz* tego samego dnia, którego Forteca była dobytą, wziął rozkaz z wojskiem *de Kanth* pomaszerować, a Hrabia *de Harſch* do kilku dni tu ieszcze zabawi, dla naprawy fortyfikacyi, gdzie co jest nadpsutego.

Przy dobywaniu Fortecy *Glatz* więcej nie straciliśmy w zabitych i ranionych, iak tylko 11. Officyerow i 202. ludzi.

Z Frankfortu d. 26. Lipca. Wojsko Xiążęcia Jmci *de Wurtemberg* dla powszechnego dobra znowu wychodzi w pole, i ma sobie przepisany marsz następujący: Dnia 28. będzie przy *Heilbron*, dnia 29. w *Oehringen*, dnia 31. w *Langenburg*, dnia 1. Sierpnia w *Ereglingen* dnia 3. w *Uffenheim*, dnia 4. w *Meinbernheim*, dnia 5. *Prichenstadt*, dnia 7. w *Zabelstein*, dnia 8. w *Hassfurth*, dnia 9. w *Hofsheim*, dnia 11. w *Römhild*, a dnia 12. w *Meinungen*.

Generalna kwatery Xiążęcia Marszałka *de Broglie* dnia 22. ieszcze była w *Corbach*. Hrabia *de St. Germain* dnia 20. wyjechał do Paryża, zdawszy do czasu Kommandę nad wojskiem w rezerwie Kawalerowi *de Muy*.

Podjazd wojska Francuskiego pod kommandą Jmci Pana *de Chabo* pomknawszy się aż do *Paderborn* nieprzyjacielowi tam wiele zabrał bagażow. Jmna partya dnia 21. w *Saltzkotten* niespodzianie napadłszy na Dywizyą *Scheitera*, wiele ludzi wzięła w niewolę i przytym barzo wiele bagażow zabrała. Francuzi także Alliantom wiele ludzi wzięli przy *Bielefeld*, i zabrali sumnę pieniędzy naznaczoną dla Króla Jmci Pruskiego.